

Запорізький державний медичний університет

Кафедра суспільних дисциплін

Методичні рекомендації

для викладачів

до практичного заняття з дисципліни

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

**для здобувачів ступеня доктора філософії за третім освітньо-науковим
рівнем в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальностей**

222 «Медицина»

228 «Педіатрія»

221 «Стоматологія»

226 «Фармація, промислова фармація»

Тема: Філософія, коло проблем та роль у суспільстві

Запоріжжя 2020

Склала професор Утюж Ірина Геннадіївна.

Методичні рекомендації обговорені та ухвалені на засіданні кафедри і рекомендовані до затвердження цикловою методичною комісією

« 16 » березня 2020р. Протокол № 9

Зав.кафедри суспільних дисциплін, д.ф.н., професор

Утюж І. Г.

Методичні рекомендації затверджені на засіданні циклової методичної комісії з суспільних та гуманітарних дисциплін та рекомендовані для використання в освітньому процесі

« » _____ 2020р. Протокол №

Голова комісії професор

каф. культурології та українознавства ЗДМУ

Т.В.

Гребенюк

Актуальність теми:

Вивчення філософії, як основи системного та клінічного мислення є досвідом, що апробовано протягом декількох століть історії людства. Філософія вивчає принципи існування світу та допомагає зрозуміти його значення для самої людини. Вона формує основу життя людини: такі принципи, переконання, уявлення завдяки яким людина пізнає, діє, знає та розуміє. Тому вона завжди буде стояти в основі будь-якого напрямку наукового дослідження, в тому числі і медицини.

Медицина еволюціонувала від елементарного ремесла до наукового знання. Як ремесло, медицина не володіла окремо-виділеною системою принципів. Тобто, вона користувалася продуктами аналізу зовнішніх зв'язків та явищ, в жодному разі не свідомо виявлених закономірностей, сутності предметів та процесів природи. Знання базувалися більшою мірою на отриманому досвіді і оволодівати ними могли тільки ті, хто знаходився безпосередньо близько до носія знань. Згодом медицина еволюціонувала до такого стану, коли отримала певні принципи знань, але не всі могли ними користуватися, адже для цього необхідно мати певну культуру мислення, володіти методологією професійної та наукової діяльності.

Для здійснення наукової діяльності медицині необхідні обізнані спеціалісти, які критично ставитимуться до вже відомого та нового знання. Для цього необхідно володіти технологією отримання знань.

I. Мета навчання:

1. **Загальна:** Проаналізувати основні напрямки визначення сутності філософії як області наукового знання. Розкрити проблемне поле філософії, обґрунтувати функції і завдання філософії.

2. **Освітня:** сформувати уявлення про філософію;

- визначити основні причини появи філософії;

- познайомитися з основними етапами розвитку філософії;
- засвоїти причини актуалізації філософії;
- визначити проблемне поле, структуру, основні функції філософії.

II. Кінцеві результати засвоєння теми

Відповідно вимогам стандарту докторського рівня, аспіранти після вивчення даної теми повинні:

знати: закономірності когнітивних процесів; методи продуктивного навчання; теорію ціннісних орієнтацій та мотивації особистості.

Вміти: оперувати філософськими категоріями та парадигмами; постійно вдосконалювати свій освітній та загально-науковий рівень; аналізувати дані, отримані з інформаційних джерел.

Мати фахові (предметні компетенції): здатність до самостійного та незалежного мислення, формулювання ідей та продукування гіпотез.

III. Термін заняття__2 акад. години

IV. План проведення заняття

1 Організаційна частина:

Контроль відвідування. Ознайомлення студентів з темою, метою та планом заняття. Визначення критеріїв оцінювання (5 хвилин)

2 Вступна частина:

Контроль викладачем базісного рівня знань аспірантів з даної теми на підставі їх самостійної підготовки к заняттю методом усного опитування або вхідного тест-контролю (перелік питань або зразки тестів пропонуються в розділі V) (15 хвилин).

3 Основна частина:

Вивчення, конспектування, дискусія аспірантів та пояснення викладачем найбільш важливих термінів, понять, певних проблематичних питань теми з використанням методичних рекомендацій для докторів філософії. Розбір і засвоєння графологічної структури теми. Проведення інструктажа. Виконання практичного завдання за варіантами та формами (групова, індивідуальна). Перевірка та оцінка виконаних завдань. (60 хвилин)

4 Самостійна робота аспірантів:

Виконання індивідуальних ситуаційних завдань за варіантами запропонованими викладачем:

1. Які основні структурні елементи світогляду?
2. Які основні історичні типи світогляду?
3. Як співвідносяться філософія і наука, філософія і медицина?
4. В чому цінність філософії для особи і суспільства?

Індивідуальний контроль результатів рішення. (15 хвилин)

5 Заключна частина:

Заключний тестовий контроль знань та умінь з теми. Виставлення кожному аспіранту оцінки. Домашнє завдання. (30 хвилин)

Академічна перерва 10 хвилин

Разом 135 хвилин

V. Перелік контрольних питань

Контрольні питання

1. Які основні структурні елементи світогляду?
2. Які основні історичні типи світогляду?
3. Як співвідносяться філософія і наука, філософія і медицина?
4. В чому цінність філософії для особи і суспільства?

VI. Графологічна структура теми

1. Поняття світогляду. Історичні типи світогляду.
2. Міфологія як первинна форма світогляду.
3. Міфологічні основи медицини.
4. Поняття релігії. Релігія і медицина.
5. Сутність, структура, функції і призначення філософії. Філософія та медицина.

VII. Найбільш важливі термінологічні поняття

та теоретичні питання теми: філософія, медицина, світогляд, міфологія, релігія, матеріалізм, ідеалізм, онтологія, гносеологія, аксіологія, діалектика, агностицизм, догматизм, скептицизм.

VIII. Завдання для самостійної роботи аспірантів

Підготуйте наукову доповідь з презентацією до заліку на тему:
«Філософсько-етичні аспекти предметного поля медицини»

IX. Підсумковий контроль знань

Завдання 1. Попрацюйте над такими тестами.

Тест 1. *Виділіть правильне визначення:*

А) Матеріалізм - це визнання того, що увесь світ, всі тіла і предмети складаються з однакових часток (атомів, електронів і т. п.).

Б) Матеріалізм – це принцип життя, що полягає у визнанні примата матеріальних благ для життя людини.

С) Матеріалізм – це філософський напрямок, що затверджує первинність природи, матерії і вторинність свідомості.

Д) Матеріалізм – це практично здоровий погляд на речі, відмова від ілюзорних, далеких від життя міркувань і т.п.

Тест 2 *Виділіть правильне визначення:*

А) Ідеалізм – це прагнення обґрунтувати значення ідеалів життя, прагнення людини до досконалості.

Б) Ідеалізм – це визнання ідей, свідомості за первинне, що визначає, за все матеріальне.

С) Ідеалізм – це твердження, що ідеї, думки існують реально.

Д) Ідеалізм – це ілюзорні, далекі від життя міркування, спроба забути про «прозу» життя і т. п.

Тест 3. *Виділіть правильне визначення:*

Світоглядна функція філософії полягає в тому, що:

А) філософія здійснює рефлексію сучасної нею культури;

Б) філософія направляє діяльність людей на боротьбу з недоліками існуючого ладу;

В) філософія сприяє поліпшенню характерів людей;

Г) філософія допомагає людині зрозуміти самого себе, своє місце в світі

Світогляд – це:

А) сукупність знань, якими володіє людина;

Б) сукупність поглядів, оцінок, емоцій, що характеризують відношення людини до світу і до самого собі;

В) віддзеркалення людською свідомістю тих суспільних відносин, які об'єктивно існують в суспільстві;

Г) система адекватних переваг зрілої особи.

Х. Методичне забезпечення

1. Філософія науки. Етика та методологія наукового дослідження : навч.-метод. посіб. для підготовки докторів філософії «Doctor of Philosophy» (PhD) / І.Г. Утюж [та ін.]. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 125с.

2.Тези лекції з даної теми

3.Набір тестів з теми.

4.Схеми та таблиці

XI. Рекомендована література:

Базова:

1. Причепій Є.М., Черній А.М., Чекаль Л.А. Філософія: Підручник. – Вид. 3-тє, стер. - К. : Академвидав, 2009. - 592 с. - (Серія "Альма-матер").

2. Киричок О. Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Олександр Борисович Киричок. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 318 с. [Електронний ресурс] Режим доступу // http://umsa.edu.ua/lecture/philosophy/kaf_philosophidruchkirychok.pdf

3. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III-IV рівнів акредитації. – 3-тє видання, перероб. і доповн. – Львів: «Магнолія плюс»; видавець СПД ФО В. М. Піча, 2018. –506 с. [Електронний ресурс] Режим доступу:

[//http://studentlibrary.net/load/filosofija/vsekatatorii/petrushenko_v_1_filosofija_navchalnij_posibnik/86-1-0-1045](http://studentlibrary.net/load/filosofija/vsekatatorii/petrushenko_v_1_filosofija_navchalnij_posibnik/86-1-0-1045)

4. Воронюк, О. Л. Філософія: підруч. для студ. вищ. мед. нач. закл. / О. Л. Воронюк. - 3-є вид., переробл. та допов. - Київ : Медицина, 2018. - 216 с.

5. Саух П.Ю. С Філософія: навчальний посібник. – Житомир: Видавництво Житомирського державного педагогічного університету. – 2003. – 254 с.

http://eprints.zu.edu.ua/20184/1/Saukh_Filosofija.pdf

6. Поцюрко М. Філософія : навч.-метод. посібник / М. Поцюрко.- Л.:

Допоміжна

1. Попович М.В. Що таке філософія ?// Філософська думка: український науково-теоретичний часопис. – 2006. – № 1. – С. 3-24.
2. Касьян В.І. Філософія [Текст]: відповіді на питання екзаменац. білетів: навч. посіб / В. І. Касьян. - 6-те вид., стер. - К.: Знання, 2018. - 347 с.
[Електронний ресурс] Режим доступу
http://pidruchniki.ws/15840720/filosofiya/filosofiya_-_kasyan_vi
3. Нечуй-Левицький Іван. Світогляд українського народу: Ескіз української міфології. – К.: Обереги, 2003. – 144с. – (Бібліотека українського раритету).
4. Гримич М.В. Традиційний світогляд та етнопсихологічні константи українців (Когнітивна антропологія). – К., 2015. – 380 с.
5. Делез Ж., Гваттари Ф. Что такое философия? / Пер. с фр. и послесл. С.Н.Зенкина. – М.: Институт экспериментальной социологии; СПб.: Алетейя, 2019. – 288 с.
6. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи. Хрестоматія: Навч. посібник/ В.П.Андрущенко,Г.І.Волинка,Н.Г.Мозгова та ін. За ред. Г.І.Волинка.-- К.: Каравела, 2010 -464 с.
7. Філософський енциклопедичний словник – Містить 1700 статей / Максименко М. Г. – К., 2016. – 744 с.
8. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії. – К.: Наукова думка, 2017. – 272 с.